Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

СИЛАБУС навчальної дисципліни Література в системі мистецтв

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Зарубіжна література та теорія літератури

Спеціальність 035.01 Філологія (зарубіжна література та теорія літератури)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Розробники: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури **Алла Володимирівна Сажина**

Профайл викладача http://philology.chnu.edu.ua/?page id=286

Контактний тел. 0501000478

E-mail: a.sazhyna@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3987

Консультації Очні консультації: за розкладом

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна спрямована на формування власної системи оцінювання сучасного мистецтва (суб'єктивної і незалежної, але при цьому виваженої і аргументованої); отримання необхідної системи знань для усвідомлення цілісності сучасного літературного процесу у його взаємозв'язках з іншими видами мистецтва (живописом, музикою, кіно) та проявами культури — політикою, наукою, інформаційними технологіями. Курс допоможе студентам розширити загальну ерудицію і кругозір у напрямку вивчення найбільш значимих творів, течій і напрямів сучасного мистецтва, що забезпечить творче, нестандартне і оригінальне вирішення професійних завдань.

2. Мета навчальної дисципліни:

Mетою даного курсу ϵ : вироблення уявлення про буття літератури в системі мистецтва та інших видів духовно-творчої діяльності в їх взаємозв'язку і взаємодії, показати важливість комплексного підходу до використання культуротворчого впливу різних видів мистецтв у процесі вивчення літератури, формувати цілісну художню картину світу.

- **3.** Завдання простежити, як змінюються характеристики культури XX ст. і встановити основні напрями її розвитку. Виділити основні тенденції розвитку культури XX ст. Розглянути феномени культури через призму національного фактору в умовах культурної інтеграції. Розглянути літературні явища XX ст. у загальномистецькому контексті. Спонукати стійке прагнення студентів до одержання фундаментальних знань.
 - 4. Пререквізити. Історія мистецтв, культурологія, історія, філософія, історія літератури
 - 5. Результати навчання
 - *знати*: основні характеристики культури XX ст., про постмодернізм як світоглядну основу культури XX ст.
 - *уміти*: орієнтуватися у напрямках розвитку мистецтва, обґрунтувати свою точку зору на певну подію чи явище в культурному контексті XX століття, оцінити певний мистецький (літературний) феномен XX століття в руслі загального розвитку світової культури.

3. Опис навчальної дисципліни 3.1. Загальна інформація

				1. Jui uiib							
	-		Кільк		Kij						
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	Вид підсумко вого контролю
Заочна	9	1	4	120	4	4			10 6	6	екзамен

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

	3.2. Cipy	KI	ypa	3MICT y	навч	альн	л дисцип.	шни					
Назви змістових	Кількість годин												
модулів і тем		форм	a		Заочна форма								
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	П	лаб	інд	c.p.		Л	П	лаб	інд	c.p.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних	Теми лекційних занять Змістовий модуль 1. Художня культура та мистецтво як естети відображення дійсності.								чне				
занять													

Тема 1. Художня культура та мистецтво як				10,8	0,3	0,3	0,5	8
естетичне відображення								
дійсності.								
Тема 2. Основні закономірності творення стилю у мистецтві.				10,8	0,4	0,4	0,5	9
Тема 3. Основні характеристики і проблеми культури XX ст.				10,8	0,3	0,3	0,5	9
Тема 4. Масова та елітарна культура XX ст.				10,8	0,3	0,3	0,5	8
Тема 5. Становлення нових форм у мистецтві.				10,8	0,3	0,3	0,5	9
Разом за ЗМ 1				55	1,6	1,6	2,5	43
Теми лекційних занять	Зміс	товий	модул	вь 2. Система	мистеі	цтва XX	Х ст.	
Тема 1. Новизна художніх методів у мистецтві XX ст.				7,4	0,4	0,4	0,5	9
Тема 2. Театр і драматургія XX ст. Кіно.				10	0,4	0,4	0,5	9
Тема 3. Розвиток живопису і графіки у XX ст.				9,6	0,4	0,4	0,5	9
Тема 4. Скульптура. Архітектура. Дизайн.				9,4	0,3	0,3	0,5	9
Тема 5. Музичне мистецтво XX ст.				9,6	0,3	0,3	0,5	9
Тема 6. Вплив інших видів мистецтва на сприйняття				9,4	0,3	0,3	0,5	9

літератури.								
Тема 7. Вивчення зарубіжної літератури у взаємозв'язках із різними мистецтвами.				9,6	0,3	0,3	0,5	9
Разом за ЗМ 2				65	2,4	2,4	3,5	63
Усього годин				120	4	4	6	106

3.2.1. Теми практичних занять

	3.2.1. Теми практичних занять
No	Назва теми
1	Природа мистецтва та його взаємозв'язок з іншими сферами
	людського буття. Основні теоретичні підходи до розуміння
	онтології мистецтва.
2	Типологія історичного розвитку мистецтва: школа, течія, напрям.
	Стиль і жанр в мистецтві.
3	Постмодернізм і "боротьба за нову суб'єктивність". Іронія як
	ключовий принцип постмодерністської естетики и засіб
	подолання опозицій класичної культури. Цитатність, техніка
	колажу, деперсоналізація як художні прийоми естетики
	постмодерна.
4	Процес "масовізації" як глобальний культурний рух XX ст.
	Засоби масової інформації в сучасному світі
	Теорія повсякденності. Масова культура. Мистецтво кічу.
5	Перехід культурного досвіду в нові види мистецтва (кіно,
	телебачення)
6	Основні напрями у мистецтві першої половини XX ст.
	Основні напрями у мистецтві другої половини XX ст.
	Література і мистецтво на межі XX – XXI ст.
7	Вплив HTP на формування культури XX ст.
	Тоталітарні режими и ціннісні орієнтації в культурі XX ст.
	Європейська культура після Другої світової війни.
8	Специфіка тимчасового буття спектаклю, драматургічна основа и
	режисерська трактовка. Проблема акторської інтерпретації. Фено-
	мен гри в театрі.
9	Художні засоби живопису (малюнок, колорит, фактура, колір,
	світлотінь, перспектива). Жанри живопису. Проблема
	споглядання і відображення.
10	Специфіка архітектурного образу.
	Виражальні засоби скульптури (пластичний об'єм, силует,
	пропорції). Мистецтво як форма естетичної діяльності. Дизайн.
11	Класичні і некласичні підходи до розуміння музики. Музика і
	танець. Рух, жест, ритм як основа мистецтва танцю. Танець в
	системі культури.
12	Художній твір як предмет, як процес, як текст. Твір як "відкрита
	цілісність". Розробка інтегрованих занять.
·	3 2 2 Тематима інпиріпуальних зарпань

3.2.2. Тематика індивідуальних завдань

No॒	Назва теми
1	Ведення термінологічного словника.
2	Підготовка презентацій, рефератів та доповідей до теми.
3	Аналіз обраних творів.

3.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Підготовка доповідей та презентацій.
2	Підготовка рефератів до теми.
3	Збирання відео- та аудіо матеріалу.
4	Опрацювання відповідної літератури.
5	Відвідування театру, виставок, перегляд екранізацій.

3.2.4 Самостійна робота

	3.2.4 Самостійна робота
No	Назва теми
1	Природа мистецтва та його взаємозв'язок з іншими сферами
	людського буття. Основні теоретичні підходи до розуміння
	онтології мистецтва.
2	Типологія історичного розвитку мистецтва: школа, течія, напрям.
	Стиль и жанр в мистецтві.
	Проблема художнього обдарування, таланта і геніальності.
	Натхнення і майстерність.
	Поняття творчого методу. Творча манера і стиль.
3	Соціальні аспекти буття мистецтва. Пізнавальні можливості
	мистецтва.
	Постмодернізм і "боротьба за нову суб'єктивність". Іронія як
	ключовий принцип постмодерністської естетики і засіб подолання
	опозицій класичної культури.
	Цитатність, техніка колажу, деперсоналізація як художні прийоми
	естетики постмодерна.
4	Включення повсякденності в коло культури. "Життєве
	середовище" як простір існування мистецтва. Мистецтво і побут.
	Мистецтво і мода. Збільшення масових і непрофесійних форм
	мистецтва. Тиражування предметів мистецтва і розширення кола
	споживачів.
	Семіотика речей повсякденності і архетипи масової свідомості.
5	Основні підходи до проблеми естетичного та художнього
	сприйняття. Рівні і фази сприйняття мистецтва. Психологічні
	механізми катарсису.
	Діалогічність сприйняття і "співтворчість" адресата художнього
	тексту. Фігура читача в постмодерністській парадигмі. Ресурси
	мистецьких форм. Взаємозв'язок традиції і інновації в мистецтві.
6	Вплив HTP на формування культури XX ст.
	Тоталітарні режими и ціннісні орієнтації в культурі XX ст.
	Європейська культура після Другої світової війни.
7	Специфіка тимчасового буття спектаклю, драматургічна основа і
	режисерська трактовка. Проблема акторської інтерпретації. Фено-
	мен гри в театрі. Японський театр XX ст. Образ і звук в кіно.
	Особливості хронотопу кінотексту. Фільм як витвір колективної
	творчості. Літературна основа фільму і режисерська трактовка.
8	Художні засоби живопису (малюнок, колорит, фактура, колір,
	світлотінь, перспектива).

	Жанри живопису.
	Проблема споглядання і відображення.
9	Специфіка архітектурного образу.
	Виражальні засоби скульптури (пластичний об'єм, силует,
	пропорції).
	Мистецтво як форма естетичної діяльності. Дизайн.
10	Класичні і некласичні підходи до розуміння музики.
	Музика і танець. Рух, жест, ритм як основа мистецтва танцю.
	Танець в системі культури.
11	Художній твір як предмет, як процес, як текст. Твір як "відкрита
	цілісність". Розробка інтегрованих занять.
12	Структура естетичної свідомості: естетичне відчуття, оцінка,
	смак, ідеал, погляди. Розробка інтегрованих занять.

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю ϵ усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю ε залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні, дослідницько-творчі проекти);
- реферати;
- ece;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

0	Оцінка з	а шкалою ECTS			
Оцінка за національною шкалою	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою			
Відмінно	A (90-100)	відмінно			
Шоби	B (80-89)	дуже добре			
Добре	C (70-79)	добре			
Damanim wa	D (60-69)	задовільно			
Задовільно	E (50-59)	достатньо			
Wasanani wa wa	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання			
Незадовільно	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом			

Розподіл балів, які отримують студенти

	Пот	очне о	цінюваї	ння (<i>ay</i>	едито	рна тс	і сам	ocmi	йна ро	обота)		Кількість балів (екзамен)	Сумар на к-ть балів
	Зміст	овий м	одуль	1		31	місто	вий	модул	ъ 2			
T1	T2	Т3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Т1, Т2 ... – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

- 1. Адорно Теодор. Теорія естетики / Пер. з нім. П. Таращук. К.: Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2002.
- 2. Бельтинг Ханс. Образ и культ (история образа до эпохи искусства). М.: ПрогрессТрадиция, 2002.
- 3. Бокань В. Культурологія: Навчальний посібник. К.: МАУП, 2000.
- 4. Гулыга А.В. Эстетика в свете аксиологии. СПб., 2000.
- 5. Гомперц В. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі К: ArtHuss, 2017.
- 6. Западное искусство. ХХ век. Мастера и проблемы. М., 2000.
- 7. Затонский Д.В. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. Харьков М., 2000.
- 8. Історія світової культури / Гол. ред. Т.Л. Левчук. К., 2000.
- 9. Історія української та зарубіжної культури / Б.І.Білик, Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура. К. 2000.
- 10. Лобас В.Х. Українська і зарубіжна художня культура. К.: 2000
- 11. Фартінг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Львів: Vivat, 2019.
- 12. Червінська О.В. Аргументи форми: монографія. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2015. 384 с.

5.2. Допоміжна

- 1. Бердяев Н.А. Кризис искусства. М., 1992.
- 2. Брус Д.А. Проблема художнього простору в філософії мистецтва XX століття // Культура народов Причерноморья. 2005. № 71. С. 117-120.
- 3. Буряк В.Д. Поетика інформаційно-художньої свідомості [Еволюція форм і методів вираження інформації (факту) в контексті інтелектуалізації творчої свідомості]: Монографія. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровського ун-ту, 2001. 392 с.
- 4. Жила С.О. Вивчення української літератури у взаємозв'язку з образотворчим мистецтвом: Посібник для вчителя. Чернігів: РВК "Деснянська правда", 2000. 176 с.
- 5. Жила С.О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. Чернігів: РВК "Деснянська правда", 2004. 360 с.
- 6. Лалл Джеймс. Медіа, комунікації, культура: Глобальний підхід. К.: К.І.С., 2002. 264 с.
- 7. Маклюэн М. Законы медиа // История философии. № 8. М., 2001.
- 8. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
- 9. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. М.: Реал-бук, К.: Ваклер, 2001. 656 с.
- 10. Тоффлер А. Футурошок. СПб.: Лань, 1997. 464 с.

- 11. Режиссерская энциклопедия. Кино Европы. М., 2002.
- 12. Смолина К.А. 100 великих театров мира. М.: Вече, 2004. 480 с.

13. 6. Інформаційні ресурси

- 1. http://chtyvo.org.ua/authors/Bilous_Petro/Vstup_do_literaturoznavstva/
- 2. https://www.adme.ru/
- 3. http://www.adme.ua/
- 4. Найдорожчі твори мистецтва https://www.dw.com/uk/
- 5. https://sites.google.com/site/mistectvoiliteratura2/home
- 6. http://estetica.etica.in.ua/literatura-yak-vid-mistetstva/
- 7. http://e-

cat.scilib.chnu.edu.ua/cgi/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=uk&C21COM=F&I21DBN=GEN&P 21DBN=GEN&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR=